

P-06-1211 Dylid cael gwared ar y camerâu cyflymder cyfartalog a'r terfyn cyflymder o 50mya ar yr M4 rhwng Casnewydd a Chaerdydd

Y Pwyllgor Deisebau | 15 Tachwedd 2021
Petitions Committee | 15 November 2021

Cyfeirnod: SR21/1044-11

Rhif y ddeiseb: P-06-1211

Teitl y ddeiseb: Dylid cael gwared ar y camerâu cyflymder cyfartalog a'r terfyn cyflymder o 50mya ar yr M4 rhwng Casnewydd a Chaerdydd

Geiriad y ddeiseb: Mae'r Llywodraeth yn bwrw ymlaen â'r cynllun i osod camerâu cyflymder cyfartalog a phennu terfyn cyflymder newydd o 50mya ar yr M4 rhwng Casnewydd a Chaerdydd. Mae'n honni y bydd y mesurau hyn yn lleihau damweiniau a llygredd, ac yn lleddfu tagfeydd. Rydym yn mynnu bod y Llywodraeth yn gwyrddroi'r polisi hwn ar unwaith. Dylai'r buddsoddiad dan sylw fynd tuag at fentrau gwyrdd sydd o fudd i'r cyhoedd, yn hytrach na gosod cyfyngiadau arnynt. Y ffordd orau o leddfu tagfeydd yw cynyddu darpariaeth (fel creu lonydd ychwanegol neu adeiladu ffordd osgoi) yn hytrach na lleihau'r galw - a fydd yn niweidio'r economi.

1. Cefndir

Llywodraeth Cymru yw'r awdurdod priffyrdd a'r awdurdod traffig sy'n gyfrifol am rwydwaith cefnffyrdd a thraffyrdd Cymru. Mae hyn yn cynnwys gosod terfynau cyflymder ar yr M4 yng Nghymru.

Llygredd aer a therfynau cyflymder

Yn 2018, cafodd Llywodraeth Cymru ei dwyn i'r llys oherwydd achosion o dorri terfynau nitrogen deuocsid (NO₂). Dyfarnodd yr Uchel Lys bod rheoli gormodedd o NO₂ ar y rhwydwaith cefnffyrdd a thraffyrdd yn gyfrifoldeb uniongyrchol ar Lywodraeth Cymru.

Er mwyn mynd i'r afael ag allyriadau NO₂, mae terfynau cyflymder 50mya wedi'u cyflwyno mewn pum safle ar y rhwydwaith cefnffyrdd a thraffyrdd, gan gynnwys rhwng cyffyrdd 25 a 26 yr M4 yng Nghasnewydd.

Ym mis Medi 2021, cyhoeddodd Llywodraeth Cymru ddatganiad i'r wasg yn awgrymu bod cyflwyno terfynau 50mya ar y safleoedd hyn "eisoes wedi llwyddo i achosi gostyngiad o 47% yn y lefelau nitrogen deuocsid yn yr ardaloedd lle y mae'r effaith yn sylweddol".

Ffordd liniaru'r M4 a Chomisiwn Burns

Mae'r deisebydd yn galw am gael gwared â'r terfyn 50mya yng Nghasnewydd, er mwyn buddsoddi mewn mentrau gwyrdd ac adeiladu lonydd ychwanegol/ffordd osgoi yn lle hynny.

Ym mis Mehefin 2019, cyhoeddodd y Prif Weinidog na fyddai cynlluniau ar gyfer ffordd liniaru'r M4 yn mynd yn eu blaen. Cyhoeddwyd hefyd y byddai Comisiwn Trafnidiaeth De-ddwyrain Cymru (dan gadeiryddiaeth yr Arglwydd Burns ac a elwir yn Gomisiwn Burns) yn cael ei sefydlu i wneud argymhellion ar atebion amgen i broblemau tagfeydd ar goridor yr M4 o amgylch Casnewydd.

Yn ei adroddiad ar gynnydd ym mis Rhagfyr 2019 gwnaeth y Comisiwn dri argymhelliad cychwynol, gan gynnwys y dylai Gweinidogion Cymru:

Gael gwared ar y terfyn cyflymder amrywiol rhwng o amgylch Cyffordd 24 (Coldra) a Chyffordd 28 (Parc Tredegar) a chyflwyno system rheoli cyflymder cyfartalog o 50mya yn yr un manau.

Wrth esbonio'r rhesymeg dros yr argymhelliad hwn, nododd yr adroddiad:

Rydym wedi ystyried ac wedi modelu amrediad o derfynau cyflymder, gan gynnwys 40mya, 50mya a 60mya. Mae ein dadansoddiadau'n dangos mai 50mya yw'r cyflymder gorau ar gyfer dibynadwyedd amser teithio a chyflymder, gan ystyried hefyd ffactorau eraill megis ansawdd aer, allyriadau a sŵn.

Ym mis Tachwedd 2020, cyhoeddodd y Comisiwn ei [argymhellion terfynol](#). Disgrifiodd ei gynigion fel "rhwydwaith o ddewisiadau amgen" ac mae ei argymhellion yn canolbwyntio ar drafnidiaeth gyhoeddus.

Derbyniodd Llywodraeth Cymru [yr holl argymhellion](#) mewn egwyddor ac ym mis Ionawr 2021 sefydlodd [Uned Cyflenwi Burns](#) o fewn Trafnidiaeth Cymru i oruchwylio'r broses weithredu.

Strategaeth Drafnidiaeth Cymru

Ym mis Mawrth 2021 lansiodd Llywodraeth Cymru [Strategaeth Drafnidiaeth Cymru](#). Mae'n cynnwys hierarchaeth trafnidiaeth gynaliadwy sy'n rhoi teithio mewn car modur preifat ar waelod y rhestr. Mae hefyd yn gosod targed i gynyddu teithiau a wneir drwy drafnidiaeth gyhoeddus, cerdded neu feicio o 32 y cant i 45 y cant erbyn 2040.

2. Camau gan Lywodraeth Cymru

Mewn llythyr at y Cadeirydd dyddiedig 25 Hydref, mae'r Dirprwy Weinidog Newid Hinsawdd yn nodi y bydd y terfyn cyflymder o 50mya ar y rhan hon o'r M4 yn cael ei "orfodi gan ddulliau Gorfodi Cyflymder Cyfartalog yn y dyfodol". Mae'r Dirprwy Weinidog yn nodi hefyd y bydd Llywodraeth Cymru, yn hydref 2021, yn ymgynghori ar Gynllun Diweddarau ynghylch y camau y mae'n cymryd i fynd i'r afael ag achosion lle mae'r lefel yn uwch na'r terfyn cyfreithiol o nitrogen deuocsid.

Mae'r llythyr hefyd yn rhoi'r wybodaeth ddiweddaraf am y gwaith sy'n cael ei wneud gan yr Uned Cyflenwi i fwrw ymlaen ag argymhellion Comisiwn Burns.

3. Camau gan Senedd Cymru

Mae penderfyniad Llywodraeth Cymru i beidio â bwrw ymlaen â ffordd lliniaru'r M4 wedi cael ei godi a'i drafod yn y Senedd sawl tro, gan gynnwys ym mis Mehefin 2019 yn dilyn cyhoeddiad y Prif Weinidog.

Ym mis Mehefin 2021, cyflwynodd Natasha Asghar AS gwestiwn ysgrifenedig yn gofyn am ddatganiad ynghylch y terfyn 50mya ar yr M4 yng Nghasnewydd. Ymatebodd y Dirprwy Weinidog Newid Hinsawdd gan ddweud fod y terfyn yn cael ei fonitro'n agos gan Gan Bwyll ac mai bwriad y newid oedd:

- helpu i reoli problemau tagfeydd ar hyd y rhan hon o'r M4;
- gwella amseroedd teithio a sicrhau llif traffig llyfnach;
- lleihau'r risg o ddamweiniau; a
- gwella ansawdd aer drwy leihau lefelau allyriadau.

Gwneir pob ymdrech i sicrhau bod y wybodaeth yn y papur briffio hwn yn gywir adeg ei gyhoeddi. Dylai darllenwyr fod yn ymwybodol nad yw'r papurau briffio hyn yn cael eu diweddarau o reidrydd na'u diwygio fel arall i adlewyrchu newidiadau dilynol.